

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійної та практичної підготовки спеціальності
«Дошкільна освіта»

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Культурологія»
цикл професійної підготовки**

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація: Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти

Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

Затверджено на засіданні циклової комісії професійної та практичної
підготовки спеціальності «Дошкільна освіта»
Протокол № 1 від “31” 08. 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.
2. Анотація до курсу.
3. Мета та цілі курсу.
4. Результати навчання (компетентності).
5. Організація навчання курсу.
6. Система оцінювання курсу.
7. Політика курсу.
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Культурологія
Рівень вищої освіти	Початковий короткий цикл
Викладач (-і)	Бей Ірина Юріївна
Контактний телефон викладача	0683699721
E-mail викладача	iryna.bei@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Понеділок 15.20
2. Анотація до курсу	
Навчальна дисципліна «Культурологія» – соціально-гуманітарна галузь знання, що виникла на «перетині» низки наук, таких як історія, філософія, соціологія, етнографія, соціальна психологія. Предметом її вивчення є культура як суспільне явище і спосіб життя людини, що виражає його родову специфіку, тобто розумність, соціальність, творчі устремління, особистісність буття. У культурології розглядаються питання, пов'язані з виникненням, розвитком, функціонуванням культури, роллю культурних установлень – інститутів, цінностей, норм – в житті і розвитку суспільства, процеси взаємодії культур. У культурології розкривається процес розвитку теоретичної думки про культуру в процесі історичного розвитку. Висвітлюються проблеми типології і складових частин культури, з'ясовується співвідношення понять «культура» і «цивілізація», описуються типи цивілізацій. Культурологія покликана зіграти важливу роль у підготовці студентів, головним завданням якої є: готувати не просто фахівця у вузькій спеціальності, а особистість, здібну до різних сфер діяльності, що усвідомлено приймає рішення з правових, політичних, світоглядних, моральних, естетичних та інших питань.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою викладання курсу «Культурологія» є надання студентам системи глибоких гуманітарних знань про закономірності розвитку українського та світового мистецтва, культуру як специфічний та унікальний феномен людства; вивчення мистецтва у розвитку, єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій у ньому; узагальнення та систематизація знань про сучасні методики філософського, політологічного, соціального аналізу; розуміння мистецьких процесів, що відбуваються в соціумі. Основними завданнями, що мають бути вирішені у процесі викладання дисципліни, є: ✓ формування цілісного і системного розуміння соціокультурних процесів; розробка методології для забезпечення комплексного дослідження	

культури як суспільно-історичного феномену;

- ✓ розробка концепції культури, яка б могла втілити теоретичні й практичні уявлення в усіх сферах людської життєдіяльності;
- ✓ усунення антагонізму серед духовних набутків народів світу;
- ✓ компенсування впливу на людину масової культури в модернізовано-технократичному світі.

4. Результати навчання (компетентності)

ІК 1 Здатність:

- вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти;
- нести відповідальність за результати своєї діяльності;
- здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 6 Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК 8 Здатність до навчання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

СК 9 Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК 12 Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва.

РН 6 Формувати моральні цінності у дітей дошкільного віку (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм; застосовувати весь спектр психолого-педагогічних заходів, засобів і педагогічних впливів для реалізації завдань національного, патріотичного, духовного, фізичного,

морального, розумового, правового, трудового, екологічного, економічного, гендерного, статевого, міжкультурного, естетичного виховання дітей раннього і передшкільного віку.

РН 17 Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН 20 Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах заклададу дошкільної освіти.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	10
Практичні заняття	20
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
7	012 «Дошкільна освіта»	IV	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін викона ння
------------	------------------	----------------	---------------	----------------	-------------------------

РОЗДІЛ І. ІСТОРИЧНО-ДУХОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

<i>ТЕМА 1. Мистецтво первісного суспільства та Стародавнього світу</i> <u>План:</u> 1.Світосприйнятт я первісної людини та його відображення в художній творчості. 2. Мистецтво Стародавнього Сходу.	Лекція №1	[7]; [9]; [15]; [23]	Переглянути мультимедійну презентацію (2 год.) <u>Проблемні запитання:</u> 1. Виникнення писемності – одне із найвидатніших досягнень первісної культури. Три фази розвитку писемності.	100 балів максима льний бал	09
--	--------------	-------------------------	---	---	----

2.1. Культура Месопотамії. 2.2. Особливості формування культури Стародавнього Єгипту. 2.3. Культура Стародавньої Палестини. 2.4. Специфіка культури Стародавнього Ірану. 2.5. Культура у світлі ідей Стародавньої Індії. 2.6. Унікальність культури Стародавнього Китаю. 3. Мистецтво античного світу. 3.1. Культура Стародавньої Греції. 3.2. Культура Стародавнього Риму.			2. Вплив античного світу на культуру сьогодення.		
<i>Тема 2. Культура епохи середньовіччя та епохи Відродження</i> <u>План:</u> 1. Історичні умови формування та розвитку культури середньовіччя. 2. Християнство та його роль у культурних	Лекція №2	[7]; [9]; [10]; [23]	Переглянути мультимедійну презентацію (2 год.) <u>Проблемні запитання:</u> 1. Періоди розвитку мистецтва західноєвропейського середньовіччя. 2. Епоха Відродження – історичний	100 балів максимальний бал	09

процесах цього періоду. 3. Архітектура та мистецтво середніх віків. Дороманське мистецтво. Романське мистецтво. Готичне мистецтво. 4. Героїчний епос середніх віків. Лицарська література. Міська література та театр. 5. Середньовічна музика. 6. Історичні умови розвитку культури епохи Відродження. 7. Гуманістичний світогляд. Стан соціально-політичної думки. 8. Архітектура та мистецтво епохи Відродження. 9. Література та музика епохи Відродження.			період у культурному й ідеологічному розвитку країн Західної і Центральної Європи. Формування нової гуманістичної ідеології.		
<i>Ознайомлювальна тема: Культура і мистецтво в системі науки</i> <u>План:</u> 1. Сутність культури, матеріальна і духовна культура. 2. Функції	Практ. заняття №1	[2]; [8]; [11]; [17]; [22]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Підготувати інтелектуальну карту на тему «Культура» або «Мистецтво».	100 балів максимальний бал	09

культури. 3. Взаємозв'язок культури з іншими сферами людської діяльності та їх взаємовпливи. 4. Мистецтво як феномен культури. Сутність мистецтва. 5. Історія мистецтва як складова мистецтвознавства					
<i>Тема 1.</i> <i>Мистецтво первісного суспільства та Стародавнього світу</i> <u>План:</u> 1. Світосприйняття первісної людини та його відображення в художній творчості. 2. Мистецтво Стародавнього Сходу. 2.1. Культура Месопотамії. 2.2. Особливості формування культури Стародавнього Єгипту. 2.3. Культура Стародавньої Палестини. 2.4. Специфіка культури Стародавнього Ірану.	Практ. заняття №2	[7]; [9]; [15]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Підготувати «інтерв'ю» про одну з видатних пам'яток Стародавнього світу (за вибором студента).	100 балів максимальний бал	09

2.5. Культура у світлі ідей Стародавньої Індії. 2.6. Унікальність культури Стародавнього Китаю. 3. Мистецтво античного світу. 3.1. Культура Стародавньої Греції. 3.2. Культура Стародавнього Риму.					
<i>Тема 3. Культура Нового часу</i> <u>План:</u> 1. Соціально-економічні та наукові передумови формування культури Нового часу. 2. Бароко в західноєвропейській культурі: особливості розвитку архітектури, живописного мистецтва, літератури та музики. 3. Історичні корені та естетичні засади класицизму. 4. Сутність Просвітництва в Європі XVIII ст. Просвітницький реалізм.	Лекція №3	[7]; [9]; [12]; [20]	Переглянути мультимедійну презентацію (2 год.) <u>Проблемні запитання:</u> 1. Влив реформації як широкого суспільно-політичного й ідеологічного руху на подальший розвиток Європи XVI ст. 2. Характерні риси стилю бароко та його основні представники. 3. Головне завдання митця доби Просвітництва.	100 балів максимальний бал	09

5. Характерні риси культури рококо. 6. Сентименталізм як стильовий напрям європейської культури.					
<i>Тема 4. Європейські напрями мистецтва XIX ст.</i> <u>План:</u> 1. Історичні умови формування та розвитку культури XIX ст. 1.1. Загальна характеристика романтизму як художнього напрямку. 1.2. Живопис, архітектура, література та музика романтизму. 2. Реалізм у європейській культурі другої половини XIX ст. Сутність реалізму. 2.1. Естетичні засади реалізму. 3. Натуралізм як стильовий напрям європейського мистецтва. 4. Характерні риси культури імпресіонізму. Постімпресіонізм.	Лекція №4	[3]; [7]; [9]; [10]; [20]	Перегляд навчального відео. (2 год.) <u>Проблемні запитання:</u> 1. Велика Французька революція – поштовх до нових культурних процесів у Європі XIX ст. 2. Характерні риси романтизму як ідейного та художнього напрямку. 3. Особливості імпресіоністського напрямку у мистецтві. Видатні представники імпресіонізму та постімпресіонізму.	100 балів максимальний бал	09
<i>Тема 2. Культура епохи середньовіччя та</i>	Практ. заняття №3	[7]; [9]; [10]; [20]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Підготувати	100 балів максимальний	09

<i>епохи</i> <i>Відродження</i> <u>План:</u> 1. Історичні умови формування та розвитку культури середньовіччя. 2. Християнство та його роль у культурних процесах цього періоду. 3. Архітектура та мистецтво середніх віків. Дороманське мистецтво. Романське мистецтво. Готичне мистецтво. 4. Героїчний епос середніх віків. Лицарська література. Міська література та театр. 5. Середньовічна музика. 6. Історичні умови розвитку культури епохи Відродження. 7. Гуманістичний світогляд. Стан соціально-політичної думки. 8. Архітектура та мистецтво епохи Відродження. 9. Література та			аналіз картини митця Високого Відродження (за запропонованою темою).	льний бал	
---	--	--	--	-----------	--

музика епохи Відродження.					
<i>Тема 3. Культура Нового часу</i> <u>План:</u> 1. Соціально-економічні та наукові передумови формування культури Нового часу. 2. Бароко в західноєвропейській культурі: особливості розвитку архітектури, живописного мистецтва, літератури та музики. 3. Історичні корені та естетичні засади класицизму. 4. Сутність Просвітництва в Європі XVIII ст. Просвітницький реалізм. 5. Характерні риси культури рококо. 6. Сентименталізм як стильовий напрям європейської культури.	Практ. заняття №4	[7]; [9]; [12]; [20]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Виконати аналіз картини митця бароко та класицизму (за запропонованою темою).	100 балів максимальний бал	09
<i>Тема 5. Світова культура XX – початку XXI ст.</i> <u>План:</u> 1. Загальна характеристика культури	Лекція №5	[3]; [7]; [9]; [19]; [20]; [21]	Перегляд навчального відео. (2 год.) <u>Проблемні запитання:</u> 1. Суттєві	100 балів максимальний бал	10

XX-XXI ст. 2. Продовження розвитку реалістичної традиції. 3. Зародження модернізму (кінець XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Філософське підґрунтя модернізму. Розвиток творчості символістів. 4. Авангардизм. Мистецькі течії та школи авангардизму. 5. Розквіт масової культури та виникнення постмодернізму (50-90- ті роки XX ст.). 6. Поява технізованої культури (кіберкультура, вербальна культура): кінець XX – початок XXI ст.			взаємопов'язані риси культурного розвитку XX ст. 2. Екзистенціалізм або філософія існування – важливий напрям у філософії XX ст. 3. Маніфест як ознака авангардного руху в європейському мистецтві.		
<i>Тема 4. Європейські напрями мистецтва XIX ст.</i> <u>План:</u> 2. Історичні умови формування та розвитку культури XIX ст. 2.1. Загальна характеристика	Практ. заняття №5	[7]; [9]; [10]; [20]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Виконати аналіз карикатури видатного художника-карикатуриста XIX ст. (за запропонованою темою).	100 балів максимальний бал	10

романтизму як художнього напрямку. 1.2. Живопис, архітектура, література та музика романтизму. 2. Реалізм у європейській культурі другої половини XIX ст. Сутність реалізму. 2.1. Естетичні засади реалізму. 3. Натуралізм як стильовий напрям європейського мистецтва. 4. Характерні риси культури імпресіонізму. Постімпресіонізм.					
<i>Тема 5. Світова культура XX – початку XXI ст.</i> <u>План:</u> 1. Загальна характеристика культури XX-XXI ст. 2. Продовження розвитку реалістичної традиції. 3. Зародження модернізму (кінець XIX ст. – 10-ті роки XX ст.). Філософське підґрунтя модернізму. Розвиток творчості символістів.	Практ. заняття №6	[7]; [9]; [13]; [20]; [21]; [25]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Підготувати мультимедійну презентацію про етапи становлення світового кінематографа та найвидатніших кінематографістів в історії кіноіндустрії.	100 балів максимальний бал	10

4. Авангардизм. Мистецькі течії та школи авангардизму. 5. Розквіт масової культури та виникнення постмодернізму (50-90- ті роки XX ст.). 6. Поява технізованої культури (кіберкультура, вербальна культура): кінець XX – початок XXI ст.					
РОЗДІЛ II. УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА ЯК САМОБУТНЄ ДУХОВНЕ УТВОРЕННЯ					
<i>Тема 1. Витоки та передумови формування української культури</i> <u>План:</u> 1. Перші паростки культури на українських землях у найдавніші часи. 2. Трипільська культура. 3. Особливості розвитку кімерійської культури. 4. Скіфо-сарматська культура. 5. Язичництво стародавніх слов'ян. 6. Накопичення	Практ. заняття №7	[1]; [7]; [12]; [16]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Підготувати повідомлення на теми: «Специфіка слов'янської культури: міфологія, мистецтво, побут», «Пам'ятки культури давніх часів на українських теренах», «Полілог культур в давні часи на території України».	100 балів максимальний бал	10

знань про природу, розвиток ремесл.					
<i>Тема 2.</i> <i>Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства</i> <u>План:</u> 1. Особливості культури Київської Русі як середньовічного типу культури. 2. Культурний діалог із Візантією та Західною Європою. 3. Специфіка культури Галицько-Волинського князівства. 4. Літературні пам'ятки Київської Русі та Галицько-Волинського князівства як втілення світоглядних настанов епохи. 5. Особливості архітектури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. 6. Образотворче мистецтво Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	Практ. заняття №8	[7]; [9]; [12]; [16]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Підготувати мультимедійну презентацію на теми: «Іконопис – визначний здобуток мистецтва Київської Русі», «Книжкова мініатюра як невід'ємна складова мистецтва рукописної книги», ««Остромирове євангеліє» – найдавніша рукописна книга доби Київської Русі», «Особливості культурних процесів в Галицько-Волинському князівстві».	100 балів максимальний бал	10

<i>Тема 3.</i> <i>Культурне піднесення в Україні XIV–XVIII ст.</i> <u>План:</u> 1. Умови розвитку української культури XIV - першої пол. XVII ст. 2. Діалог з європейською культурою. Ідеї Ренесансу і Реформації в українській культурі. 3. Культурні осередки: братства, церква, освітні заклади. Формування системи освіти. Книгодрукування. 4. Українське мистецтво XIV-першої пол. XVII ст. як сплав традицій та новацій. 5. Специфіка втілення культурної парадигми другої пол. XVII - XVIII ст. в українській культурі. 6. Бароковий світогляд. Феномен українського бароко. 7. Просвітницькі ідеї в контексті	Практ. заняття №9	[3]; [7]; [12]; [16]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Підготувати мультимедійну презентацію на теми: «Українська культура та європейські культурні процеси XIV – XVI ст.», «Культурні відносини з Литвою і Польщею XIV – першої половини XVII ст.», «Роль духовенства, міщанства, козацтва, селянства та аристократії у збереженні національної культури в Україні XIV – першої половини XVII ст.», «Роль братств в еволюції української культури XIV – першої половини XVII ст.», «Мистецтво України другої половини XVII – XVIII ст. як відбиття загальноєвропейських тенденцій (Ренесанс, бароко,	100 балів максимальний бал	11
---	--------------------------	-----------------------------	---	---------------------------------------	-----------

української культури.			класицизм)».		
Тема 4. Українська культура XIX – початку XXI ст. План: 1. Особливості української культури XIX ст. та світовий культурний процес. 2. Розмаїття напрямів діяльності української інтелігенції. 3. Система освіти та розвиток науки в Україні. 4. Розквіт національного мистецтва в XIX ст. 5. Модернізм і постмодернізм в українському мистецтві XX ст. 6. Актуалізація національного начала та піднесення значущості української мови в культурі УНР, Директорії та Гетьманату. 7. Проблема збереження національно-культурної ідентичності в УРСР. 8. Шістдесятницт	Практ. заняття №10	[6]; [7]; [14]; [16]; [18]; [21]	(2 год.) <u>Завдання:</u> Підготувати реферативне дослідження на теми: «Роль суспільних об'єднань у розвитку української культури XIX ст.», «Харківський, Київський і Львівський університети як осередки духовної культури XIX ст.», «Романтизм і реалізм в українському мистецтві XIX ст.», «Діячі української культури XX ст. та їхні здобутки», «Українська діаспора: поняття, історія становлення», «Розвиток української художньої культури часів незалежності», «Полілог культур як чинник розвитку української культури на межі XX – XXI ст.»,	100 балів максимальний бал	11

во та дисидентство в Україні. 9. Українська культура часів «перебудови» в СРСР. 10. Основні тенденції та проблеми духовного життя України на межі XX – поч. XXI ст.			«Світова глобалізація та українська культура».		
---	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2024/10/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-ivano-frankivskomu-fakhovomu-koledzhi-red.3.pdf
Практичні заняття	Передбачені: - виступи на практичних заняттях (максимум 100 балів); - оцінювання самостійної роботи, індивідуальних творчих завдань студентів (максимум 100 балів). Розраховується як середнє арифметичне усіх занять.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до заліку (обов'язковий мінімум – 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять за виконання як індивідуальних завдань, так і завдань для самостійної роботи.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання завдань на практичних заняттях. Допуск до заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової
--

оцінки (мінімум 50 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків без поважної причини; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.

8. Рекомендована література

1. Антонович Є.А. Педагогічне керівництво образотворчою діяльністю школярів: курс лекцій. Івано-Франківськ: Прикарпатський університет, 2020. 350 с.
2. Бабій Н.П. Актуальні культурно-мистецькі практики та процеси: проблематика наукового дискурсу. *Питання культурології*. 2020. № 36. С. 69-78.
3. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. Київ: Школа, 2019. 435 с.
4. Білокінь А.Г. Методологія ідей в мистецькій критиці: традиції та інновації. *Культура і сучасність: альманах*. 2023. Вип. 2. С. 75-82.
5. Волкотруб І.Т. Основи художнього конструювання. підручник для худож. навчаль. закладів. 2-е вид., перероб і доп. Київ: Вища школа, 2019. 191 с.
6. Горський В.С. Філософія в українській культурі: (методологія та історія). Філософські нариси. Київ: Центр практичної філософії, 2018. 236 с.
7. Греченко В. Історія світової та української культури: підруч. Київ: Літера, 2019. 464 с.
8. Гриценко Т.Б. Культурологія. Навч. посіб. ЦНЛ, 2019. 392 с.
9. Історія мистецтва. Від найдавніших часів до сьогодення. Харків: Vivat, 2023. 576 с.
10. Історія світової культури / Під заг. ред. М.В. Дедкова. Запоріжжя: Дике Поле, 2019. 376 с.
11. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття): навч. посібник. 3-тє вид. Харків: Одисей, 2020. 304 с.
12. Культурологія: теорія та історія культури: навч. посіб. 4-те вид.; за ред. І.І. Тюрменко. Київ: Центр навч. л-ри, 2019. 368 с.
13. Міщенко І. Методика мистецтвознавчої експертизи (загальна частина). Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2019. 73 с.
14. Міщенко І. Творчість художника як відбиття соціально-політичної ситуації в Україні. *Культура і сучасність*. 2019. № 2. С. 53-57. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2019.190599>.
15. Москвічова Ю.О. Історія мистецтв у контексті світової культури: навчально-методичний посібник: у 3-х т. Т. 1. Херсон: Видавництво ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 292 с.
16. Нариси з історії української культури: архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр, кіно / М. Ваврух, Р. Гавалюк. Львів: Світ, 2018. 224 с.
17. Овчарук О. В. Творча особистість як суб'єкт культури в парадигмальних вимірах осмислення. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і*

мистецтв. Київ: Міленіум, 2021. Вип. 2. С. 23-31.

18. Побожій І. Імена України. 100 митців. Суми: Університетська книга, 2020. 236 с.

19. Савченко І.В. Актуальні методи мистецької критики в контексті сучасного мистецтва. *Наукові записки*. Серія: Мистецтвознавство. 2023. Вип. 20. С. 57-65.

20. Сьюзен Вудфорд. Як розглядати картини. Київ: BookChef, 2020. 176 с.

21. Станіславська К. Мистецькі форми сучасної видовищної культури : навч. посіб. Київ: Вид. дім «Стилос», 2020. 206 с.

22. Сучасна культурологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / К.В. Кислюк та ін.; за заг. ред. К.В. Кислюка. Київ: Кондор-Видавництво, 2018. 342 с.

23. С'юзі Годж. Коротка історія мистецтва. Львів: ВСЛ, 2022. 224 с.

24. Цитович В.І. Експертиза творів образотворчого мистецтва: живопис (методологія та практика): навч. посіб. Київ, 2018.

25. Atlas Obscura. Найдивовижніші місця планети / Джошуа Фоєр, Ділан Тьюрас, Елла Мортон. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2022. 464 с.

Викладач

Бей Ірина Юріївна